

нећу

може

хоћу

мора

**изложба (самосталних)
уметника
о раду у уметности**

**15.10./
04.11.'20.**

**УП Цвијета Зузорић
Мали Калемегдан 1, Београд**

нећу може хоћу мора !

Сам наслов изложбе НЕЋУ МОЖЕ, ХОЋУ МОРА реферише на проблематични члан 64а, Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање којим се предвиђа да локалне самоуправе „могу“, чиме се не стављају у обавезујући положај да „морају“, уплаћивати доприносе самосталним уметницима који живе на њиховој територији. Оваква необавезујућа формулација допринела је креирању дуговања за велики број самосталних уметника, који су у неким случајевима доведени у ситуацију да сами себи уплаћују доприносе како би омогућили здравствено осигурање за себе и чланове породица који зависе од њих. Овај детаљ је само један од видљивијих показатеља како се статус самосталног уметника из године у годину системски урушава – уместо радног статуса којим би требало да се обезбеде пристојни услови рада у виду олакшица за долажење до радних простора, материјала, могућности за обављање своје делатности у општем друштвеном интересу, он се редуковао на социјални статус који је у суштини веома близак статусу незапослених лица. Под налетом урушавања општих друштвених и хуманистичких тековина који једнако захвата све области друштва, а своје посебно испољавање доживљава у сектору културе и уметности кроз промовисање сектора креативних индустрија и уметничког тржишта, циљ УЛУС-а је да покуша да се одупре препуштању статуса самосталних уметника стихијском одумирању.

Да би покренули читав низ предлога и преговора којим би се статус самосталних уметника и културних радника регулисао на начин да се овом сектору поврати место које му припада у перспективи дугорочније изградње еманципаторског друштва,

УЛУС је од ове године покренуо дебатно-истраживачки програм под називом “Ка хоризонталности у уметности” који подразумева рад на изналажењу нових модела за бољу регулацију и унапређење статуса самосталних уметника интервенисањем у законским регулативама. Први корак у овом правцу је да се реч МОЖЕ у члану 64. ЗДОС, преиначи у МОРА, што би једнако обавезивало све локалне самоуправе на територији Србије да редовно уплаћују основне порезе и доприносе за своје самосталне уметнике.

Тематски опсег ове изложбе члини професионални уметнички статус, па су на њу позвани да учествују сви самостални уметници без селекције. Могућност учешћа, међутим, добили су и уметници других радних статуса који својом праксом на различите начине проблемски тематизују поље уметничког рада. Њихове радове селектовао је Уметнички савет, а одређени број радова је и по позиву.

**отварање
изложбе:**

15.10. од 19ч

**+ ЈАВНА ПРОБА и
рискантно извођење
комада РАДНО
ВРЕМЕ хора у
настајању ХО**

учесници:

Самостални уметници/е: Аничин Тони, Аранђеловић Јелена, Бралетић Јована, Бочков Драшковић Кристина, Богићевић Данијела, Бунчић Анита, Бугарић Андријана, Бурнић Ненад, Чекић Гордана, Ђулафић Јелица, Ђурчин Владимир, Цвејић Ана, Ђекић Драгомир, Ђокић Тања, Елезовић Миодраг, Фишић Тијана, Илић Александра, Илић Јанко, Илић Ненад, Илић Верица, Илић Јасмина, Јакшић Ивана, Јовановић Гордана, Јовић Јован, Јурић Миљуш Теодора, Калезић Ивана, Карајанковић Мирослава, Каранфиловић Срећковић Марија, Каузларић Марија, Кешељ Миа, Крнајски Јадран, Кокотовић Александра, Контић Ива и Максимовић Маја, Костић Миливој, Крстић Владислава, Курузовић Александар, Лазаревић Кокан, Манић Милан, Марковић Раде, Меркур Јелена, Мићић Оља Оливера, Миладиновић Магдалина, Милинковић Влада, Милосављевић Александар, Минипогон, Милутиновић Миодраг, Младеновић Драгана, Николов Бранко, Њаради Владо, Панчић Саша, Новосел Уна, Пејдић Јелица, Петровић Д. Душан, Петровић Мирјана, Пољански Лукић Марија, Прица Владимир, Радосављевић Савчић Дуња, Рибица Светлана, Роган Миодраг Миша и Поповић Невена, Стојаковић Јана, Марина Томић, Утјешеновић Јелена - Sky, Васић Габриела, Зарев Весна

Уметници/е по позиву са радовима на тему рада у уметности: *Artist's Strike*, Бићанић Даница, Бојић Данило, Чикала Андреј, Деспотовски Горан, Клемент Дејан, Радаковић С. Дарија, Редле Рена и Владан Јеремић, Смиљанић Ивана, Стајчић Мића Милорад, Стојановић Саша, Драгољуб Раша Тодосијевић

Уметници/е по конкурсу са радовима на тему рада у уметности: Бегановић Маја, Јевтић Дајић Марија, Кличковић Милан, Николић Марија

програм:

**радионице
17. октобар
од 12ч**

САМОСТАЛАЦ У ЗЕМЉИ ЧУДА

**Радионица визуелног
опремања Водича за
самосталне уметнике**

Радионица “Самосталац у земљи чуда” се бави визуелним опремањем “Водича за самосталце/ке” и намењена је уметницима који имају лично искуство са бирократским процедурама приликом реализације сопственог статуса, а такође су добродосли незапослени, запослени, пензионери (из статуса, или не) и будући самосталци.

Текст водича настао је као плод рада Радне групе Самосталци са идејом да се ова многима мучна процедура разјасни до питкијих и пријемчивијих детаља, те приближи дубљи смисао ове административне заврзламе.

Поред чланова РГ Самосталци који ће дати увод у основне тематске целине Водича, реч на радионици ће имати и инспиратор изложбе „Нећу може, хоћу мора”, Драган Милановић Пилац, председник Гранског синдиката КУМ „Независност”.

Најуспешнија решења, по суду (само)критике биће уврштена у Водич који ће се затим умножавати и широко дистрибуирати на општу радост свих самосталаца и чиновника пореске управе.

од 15ч

82 ПИТАЊА И 2 ПОТПИТАЊА О РАДУ У УМЕТНОСТИ

Да ли је рад у уметности исти као и сваки други рад? Да ли је уметник радник као и сви остали? Шта све спада у уметнички рад? Како се тај рад вреднује, ако не по сату и по комаду? Шта је то друго што чини његову вредност? Колико је ова вредност монетарна, а колико симболичка, и како су оне у вези? Како уметник од свог рада може да живи и ствара? За које интересе уметник ради? Чиме уметнички рад доприноси друштву? И чиме би још могао да допринесе? Како друштво може да обезбеди подршку уметности? Које је то друштво? И која је то уметност?

Ова и многа друга питања покушали смо да објединимо у упитнику који треба да испита услове и перспективе рада у уметности. Позивамо вас да се прикључите отвореној радној сесији која ће имати за циљ заједничко промишљање овог упитника.

Радни блок Дебатног програма „Ка хоризонталности у уметности“ (Срђан Вукајловић, Милица Лапчевић, Тијана Цветковић, Ирена Ристић, Милан Ђорђевић, Вахида Рамујкић и Габриела Васић)

јавна дебата:
23. октобар
од 17.30ч

**МЕСТО УМЕТНИКА
И УМЕТНОСТИ У
ДРУШТВЕНОМ
КОНТЕКСТУ**

Прва у серији од шест дебата истраживачко-дебатног програма "Ка хоризонталности у уметности", представиће досадашњи рад истраживачких блокова. Циљ истраживања, које се у оквиру пројекта одвија од септембра, има за циљ изналагање конкретних решења за побољшање друштвеног, социјалног, пореског и радног статуса уметника. Како резултате истраживачког рада поставити у шири друштвени контекст и артикулисати даље смернице за конструктивно решавање постојећих проблема, биће предмет дискусије са позваним гостима-коментаторима: Ноа Трајстер, Вида Кнежевић, Зоран Пантелић и Драгана Мартиновић.

Публика је позвана да се укључи у дебату, која ће преиспитати улогу уметности у друштву и функцију коју би уметност требало да има у прогресивном друштву, као и обавеза које би представници друштва тј. државни органи требало да имају у обезбеђивању адекватних услова за живот и рад уметничких стваралаца.

**вођење кроз
изложбу:**

24.10. од 16ч

**Дискусија са
уметницима-
ауторима радова**

Вођење кроз изложбу НЕЋУ МОЖЕ, ХОЋУ МОРА реализује се кроз разговор са уметницима-ауторима изложених радова и има за циљ да позиционира поље уметничке делатности самосталних уметника у односу на друштво и локалне институционалне структуре кроз представљање хетерогених уметничких приступа и ликовног стваралаштва.

**јавне
презентације:**

24.10. од 18ч

**Презентација анкете
о раду у уметности**

Радни БЛОК Дебатног програма

01.11. од 17ч

**Промоција „Водича
за самосталце“**

**сценски
наступ:**

01.11. од 18ч

УМЕТНИК У ГЛАДОВАЊУ

**Прављење драме / по мотивима приче
Франца Кафке / Ирена Ристић (Хоп.Ла!)
и чланице/ови и иницијаторке/и УДУС
секције редитељки/а, у оснивању**

Писац, један од важнијих, читавог живота радио је у осигураваћем друштву, како већ доликује деци средње класе након студија права. Оскудног друштвеног живота, са породицом и пријатељима комуницирао је махом преко писама, у којима се често жалио што нема услова да се посвети писању, јер му тако пуно времена одузима бротберуф (нем. посао који доноси хлеб). Није се, дакле, храбро препустио гладовању у уметности, нити је икада поверовао да су дела, ван опсега животног циклуса, вредна опстанка, али се зато бавио односом уметника и друштва - озбиљно колико и духовито, можда и сразмерно трагизму свог избора. У фокусу ове изведбе је перцепција уметничког рада у контексту друштвене производње, као и статусна позиција уметника\ца - преиспитивање до које мере је она наметнута или изабрана, до које мере је креирана друштвеним очекивањима, а колико је као артефакт конструисана на основу личних нужности, да ли је и због чега заиста нужна, па тако и једина могућа, од чега зависи, чему и коме служи, како се мења. Коначно, шта све носи са собом кафкијанска уметност гладовања?

Прича је објављена 1924. у часопису Дие неуге Рундсцхау, готово четири де-ценије пре но што је тестирање телесних граница, па и сама телесност, постала једна од одредница уметничких пракси неоавангарде. Ипак, нема овде места за иронијску дистанцу спрам тековина перформанса, нити за јефтину критику савремених ођека. У акцији, параболо постаје фарса: један преварант превари другог, само је питање хоће ли уметник\ца друштво, или друштво уметницу\ка. Политичност фарсе, њена субверзивност у конфронтацији са публиком и личним изборима, може се даље пратити у опсегу текућих борби, и заједничког деловања.

“Уметник у гладовању” је прича - није драма, мада може то постати када је у руке узму редитељки\ке, једна, двоје, више њих. Окупљени су током

последњих пар месеци око преиспитивања права на уметнички рад, и услова у којима (желе да) раде. Ако у суботу 1. новембра свако од њих за ревер закачи црвени каранфил, како је то Кафка умео да ради када крене у школу, можда ће се и препознати. Прављење заједничке драме прва је јавна изведба једне уније у настајању, а можда и почетак колаборације са уметницима из других `кавеза`.

Учествују: Ксенија Крнајски, Бојан Ђорђевић, Анђелка Николић, Павле Терзић, Снежана Тришић и Ирена Ристић

о дебатно- истраживачком програму

КА ХОРИЗОНТАЛНОСТИ У УМЕТНОСТИ

Законским уредбама Републике Србије (Закон о култури, Закон о удружењима, Закон о обављању самосталних делатности) систематски су деградирана статусна и радна права самосталних уметника, док су остале категорије уметника и културних радника потпуно занемарене. Самостални уметник се пред државом појављује као порески дужник, не својом кривицом већ одговорношћу надлежних органа и институција, због чега су му често ускраћена основна права здравственог и пензионог осигурања, а услед недостатка регулација у вези пословања његов живот је сведен на преживљавање.

Трансформација у пољу рада на глобалном нивоу последњих деценија развија се у правцу свеопште прекарнизације. Ови процеси утичу и на радно искуство уметника, при чему се уметнички рад све мање перципира као било који други рад у осталим делатностима, а све више као хоби, рад из љубави или кућевни рад. Услед тога општа тенденција постаје да уметнички рад бива мало или нимало плаћен, иако уметници, баш као и радници у свим другим делатностима, морају да живе и својим радом обезбеђују услове за егзистенцију и своје стваралаштво.

Уметници и стручњаци у култури својим уметничким и професионалним ангажманом доприносе свеопштој друштвеној еманципацији па поље уметности и културе заузима значајно место у прогресивно оријентисаним друштвима. Уколико су статусне позиције уметника у друштву системски деградирне не може се очекивати да само друштво делује прогресивно и еманципацијски.

Задатак пројекта је да креира дискурзивни простор у јавности путем којег ће се проблематизовати статус уметника као друштвеног радника, те да кроз истраживачке блокове упостави стандарде за обављање уметничке делатности која би била у скалду са свеукупним интересима еманципованог друштва и произведе конкретне предлоге и препоруке за измене законодавног система којим се ови односи уређују. Пројекат који ће трајати до краја марта 2020. године, састоји се од дебатног програма који је јаван, истраживања које се спроводи у оквиру блокова, дводневног семинара НОВИ СВЕТ УМЕТНОСТИ у децембру, изложбе НЕЋУ МОЖЕ, ХОЋУ МОРА и завршне публикације која ће објединити све резултате пројекта.

Уметнички савет:

Наташа Кокић
Јованка Младеновић
Данило Прњат
Кристина Ристић
Симонида Радоњић
Сања Томашевић

**Организација дебатно-
истраживачког програма:**

Александрија Ајдуковић
Исидора Илић
Марија Каузларић
Данило Прњат
Милена Путник
Вахида Рамјкић

Техничка поставка:

Срђан Матић
Александар Анђелковић

Дизајн: Вахида Рамујкић

Штампа: Студент

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA
OPEN SOCIETY FOUNDATION, SERBIA

Република Србија
МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА

www.ulus.rs